2019-2024

Udenrigsudvalget

2023/2087(INI)

21.9.2023

UDTALELSE

fra Udenrigsudvalget

til Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

om de igangværende forhandlinger om en statusaftale om operationelle aktiviteter, der gennemføres af Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex) i Mauretanien
(2023/2087(INI))

Ordfører for udtalelse: Jan-Christoph Oetjen

PA_NonLeg

FORSLAG

Udenrigsudvalget opfordrer Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

1. anerkender de igangværende forhandlinger mellem EU og Mauretanien om etablering af en statusaftale, der indeholder bestemmelser om indsættelse af Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex) i Mauretanien; bemærker, at en statusaftale kun kan indgås, hvis den indeholder strenge bestemmelser om beskyttelse af menneskerettigheder og personoplysninger, princippet om non-refoulement, forbuddet mod arbitrær frihedsberøvelse og forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf som nedfældet i artikel 73, stk. 2, i forordning (EU) 2019/1896[1], herunder også under operationer; insisterer på, at der indføjes en klar menneskerettighedsklausul og garantier for ansvarlighed i Mauretanien samt bestemmelser om indberetning af menneskerettighedskrænkelser fra Frontex' side i forbindelse med alle dets aktiviteter vedrørende migration og asyl i Mauretanien;

2. opfordrer til, at der indføjes en passende mekanisme til overvågning af menneskerettighederne for Frontex' aktiviteter i alle Frontex-missioner gennem indsættelse af Frontex' observatører af grundlæggende rettigheder i tredjelande og klare tilsagn om gennemsigtighed og informationsudveksling for så vidt angår Frontex' aktiviteter;

3. opfordrer Kommissionen til at foretage en grundig og uafhængig vurdering af menneskerettighedssituationen i Mauretanien for så vidt angår behandlingen af migranter og flygtninge og de relevante områder, som er omfattet af statusaftalen, inden den afslutter forhandlingerne med Mauretanien, med henblik på fuldt ud at vurdere indvirkningen af et potentielt samarbejde og forhandle de nødvendige garantier, samt til straks at underrette Parlamentet herom;

4. understreger, at indledningen af Frontex' operationelle aktiviteter i henhold til en statusaftale fuldt ud bør respektere, fremme og styrke menneskerettighederne og EU's værdier, herunder med hensyn til beskyttelse af personoplysninger, princippet om non-refoulement, forbuddet mod vilkårlig frihedsberøvelse og forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf; mener, at enhver statusaftale, der muliggør Frontex-operationer i tredjelande, bør integrere dette aspekt;

5. mener, at det er nødvendigt, at Frontex-personale, der indrømmes immunitet i forbindelse med deres aktiviteter i Mauretanien, fortsat skal drages til ansvar i henhold til EU-retten eller medlemsstaternes lovgivning; opfordrer den administrerende direktør til at vedtage retningslinjer for obligatorisk ophævelse af immunitet for udsendte medarbejdere, som præciserer, hvordan anmodninger fra tredjelandets myndigheder vil blive behandlet, og som sikrer den ansvarlige for grundlæggende rettigheder en stærk rolle; mener, at Frontex' personale ikke blot bør undgå meddelagtighed i de mauretanske

[1] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1896 af 13. november 2019 om den europæiske grænse- og kystvagt og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1052/2013 og (EU) 2016/1624. EUT L 295 af 14.11.2019, s. 1.

sikkerhedsstyrkers menneskerettighedskrænkelser, men aktivt bør tage afstand fra sådanne aktiviteter; minder om Frontex' retlige ansvar for at respektere og garantere menneskerettighederne og opfordrer til at indføre en klar, hurtig og effektiv mekanisme til at sikre ansvarlighed hos Frontex' personale i deres hjemland;

6. opfordrer til, at der i samråd med eksperter og civilsamfundsorganisationer udarbejdes klare retningslinjer, og til at sikre, at Frontex-personale, der er udstationeret i Mauretanien, modtager undervisning i den regionale og mauretanske menneskerettighedssituation, i de mauretanske retlige rammer samt i international menneskerettighedslovgivning og humanitære standarder;

7. opfordrer Kommissionen til at uddanne de mauretanske myndigheder og de mauretanske grænsevagter i de grundlæggende rettigheder og i de rettigheder og forpligtelser, som de mauretanske medarbejdere har i forbindelse med eftersøgnings- og redningsoperationer, asylbehandling og -forvaltning;

8. opfordrer til, at der oprettes en solid og effektiv klagemekanisme, som er uafhængig og offentligt tilgængelig, samt en mekanisme til indberetning af hændelser, der opstår i forbindelse med Frontex' aktiviteter, og en mekanisme, der sikrer personer, der berøres af Frontex' aktiviteter, effektive retsmidler; mener, at denne mekanisme til indberetning af hændelser bør garantere anonymitet og fortrolighed for personer, der rapporterer om Frontex-aktiviteter, som krænker den humanitære folkeret eller krænker menneskerettighederne;

9. opfordrer EU til at yde yderligere støtte til kapacitetsopbygning af mauretanske nationale menneskerettighedsinstitutioner og civilsamfundsorganisationer; opfordrer Mauretanien til at sikre sine rets- og menneskerettighedsinstitutioners uafhængighed;

10. opfordrer til, at der medtages en stærk uafhængig mekanisme til overvågning af menneskerettighederne for Frontex' aktiviteter, der gennemføres i henhold til denne statusaftale, hvor den ansvarlige for grundlæggende rettigheder spiller en stærk rolle, for at undgå enhver risiko for, at Frontex-embedsmænd bliver medskyldige i menneskerettighedskrænkelser;

11. er af den opfattelse, at enhver indsættelse af Frontex-personale i Mauretanien og udførelsen af operationelle aktiviteter med mauretanske sikkerhedsstyrker kun kan finde sted, hvis der gives garantier for passende beskyttelse af menneskerettighederne for migranter og asylansøgere under den samlede ansøgnings- eller tilbagesendelsesproces;

12. beklager og fordømmer på det kraftigste de mauretanske grænsevagters og det mauretanske sikkerhedspersonales gentagne praksis med afvisning og refoulement af migranter og asylansøgere;

13. gentager og understreger, at Frontex ikke bør deltage i nogen form for afvisning og offentligt bør fordømme sådanne praksisser, når de observeres, eller når agenturet gøres opmærksom på dem;

14. mener, at EU og Frontex i overensstemmelse med standarderne for Den Internationale Straffedomstol bør suspendere de aktiviteter på migrations- og asylområdet, som de gennemfører i samarbejde med de mauretanske myndigheder i henhold til statusaftalen,

såfremt der sker vedvarende og alvorlige krænkelser af menneskerettighederne; opfordrer til, at der indføres klare benchmarks for suspension af statusaftalen eller for suspension af specifikke aktiviteter, der direkte eller indirekte bidrager til krænkelse af menneskerettighederne;

15. understreger, at den bistand, der ydes af EU og dets medlemsstater, skal gennemføres i fuld gennemsigtighed og under parlamentarisk kontrol;

16. er stærkt bekymret over Mauretaniens og dets sikkerhedsstyrkers indsats på menneskerettighedsområdet, navnlig over de krænkelser, der er begået mellem 2020 og 2023 under håndhævelsen af migrations- og grænsekontrol, herunder dokumenterede tilfælde af vold og tortur, vilkårlig anholdelse og tilbageholdelse, langvarig varetægtsfængsling af personer, der er anklaget for smugling af migranter, urimelige fængselsforhold, afpresning og tyveri, misbrug af kollektive udvisninger og handel med mennesker, der sælges til slaveri;

17. er bekymret over manglen på asyllovgivning i Mauretanien samt over det faktum, at homoseksuelle aktiviteter på nuværende tidspunkt er ulovlige i landet;

18. opfordrer Kommissionen til at støtte de lokale civilsamfundsorganisationer, der beskytter og fremmer migranters rettigheder, og til at finansiere dem, der overvåger de mauretanske myndigheders samarbejde med Frontex;

19. er bekymret over de mauretanske sikkerhedsstyrkers rapporterede misbrug af EU's materielle støtte med henblik på migrationskontrol; opfordrer til at sikre omfattende overvågning af anvendelsen af den materielle støtte, som ydes til de mauretanske myndigheder, og til at sikre, at finansiering og materiel støtte fra Frontex ikke bidrager til krænkelse af menneskerettighederne i Mauretanien;

20. opfordrer til, at følgende punkter medtages i statusaftalen, før der indhentes formel godkendelse fra Europa-Parlamentet:

a) Frontex vil samarbejde med og støtte de mauretanske myndigheder for at sikre, at der ikke sker overdreven eller vilkårlig tilbageholdelse af migranter og asylansøgere, og at detentionscentrene vil overholde menneskerettighedsstandarderne

b) afhøringer vil kun finde sted, hvis det skønnes nødvendigt, og tortur under en hvilken som helst form vil blive retsforfulgt aktivt og vil blive straffet hårdt

c) der vil blive indført beskyttelsesforanstaltninger mod korruption, som efterfølgende vil blive gennemført af Frontex' ledelse og af de mauretanske myndigheder

d) Frontex vil under ingen omstændigheder deltage i tilbagedrivelser og andre krænkelser af menneskerettighederne og vil ikke anvende voldelige foranstaltninger til at påvirke migrationsstrømmene

e) EU-midlerne vil blive udbetalt på en gennemsigtig måde, hvor der forud for udbetalingen foretages konsekvensanalyser vedrørende menneskerettigheder, og hvor gennemførelsen efterfølgende overvåges nøje

f) der vil blive indført udtrykkelige garantier for at gøre det muligt for udsendte medarbejdere at se bort fra sådanne påbud fra tredjelandets myndigheder, som er i modstrid med agenturets menneskerettighedsforpligtelser og/eller de forpligtelser, der følger af EU- eller folkeretten

g) Frontex' aktiviteter vil blive dokumenteret på en gennemsigtig måde

h) bestemmelserne i aftalen vil henvise til nødvendigheden af, at de mauretanske myndigheder overholder de grundlæggende menneskerettigheder under operationer og omfatter robuste foranstaltninger, der sikrer ansvarlighed i tilfælde af overtrædelser;

21. fastholder, at udviklingssamarbejde og bestræbelser på at tackle de grundlæggende årsager til migration fortsat bør være en prioritet i samarbejdet om migration mellem EU og Mauretanien;

22. opfordrer EU og medlemsstaterne til at sikre beskyttede og lovlige veje for migranter og flygtninge, der bor i eller befinder sig i transit i Mauretanien.

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	20.9.2023
Resultat af den endelige afstemning	+: 29 –: 5 0: 23
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemec, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Anders Vistisen, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Vladimír Bilčík, Angel Dzhambazki, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtsos, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere (forretningsordenens art. 209, stk. 7)	Gheorghe Falcă, Dace Melbārde, Jan-Christoph Oetjen, Juan Ignacio Zoido Álvarez

ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I RÅDGIVENDE UDVALG

29	+
Renew	Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtsos, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Hilde Vautmans
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemec, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

5	-
ID	Anna Bonfrisco, Thierry Mariani, Anders Vistisen
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou

23	0
ECR	Angel Dzhambazki, Hermann Tertsch
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Zovko
The Left	Manu Pineda, Mick Wallace

Tegnforklaring:
+ : for
- : imod
0 : hverken/eller